

**IVN Natuureducatie
Veenendaal-Rhenen**

**BIJLAGE
bij het
Jaarverslag 2021**

**Jaarverslag van de
werkgroepen**

INHOUDSOPGAVE

1.	Excursies	2
2.	Gidsen op verzoek / Activiteiten op aanvraag	2
3.	Scholenwerkgroep Veenendaal	2
4.	Duurzaamheid	4
5.	Scholenwerkgroep Rhenen.....	5
6.	Mediatheek	5
7.	Natuurtuin Diddersgoed	6
8.	Tuin Groenhof	6
9.	Natuurpaden	9
10.	Weidevogelbeschermgroep	10
11.	Planten	13
12.	Bomen / openbaar groen	14
13.	Vogels	14
14.	De Zwammen	15
15.	Mediawerkgroep	15
16.	PR werkgroep	16
17.	Cursussen en lezingen	17
18.	NatuurWerk!	17
19.	Moestuin Duiventoren	18

Inleiding

In deze bijlage staan de verslagen van de werkgroepen. De coördinator van de werkgroep en/of de werkgroepleden schrijven wat hen in 2021 bezig hield en welke activiteiten zij hebben ondernomen.

1. Excursies

De werkgroep heeft als doel:

- Jong en oud enthousiasmeren voor de natuur en de toegankelijk en bekendheid van de natuur rond Veenendaal en Rhenen en omgeving vergroten;
- Verspreiden van kennis over de natuur door realisatie van het wandelprogramma, waar iedereen aan mee kan doen;
- Goede contacten met de boswachters te onderhouden;
- Via lokale media de excursies te promoten.

Programma 2021

De folder met publieksactiviteiten is de eerste maanden van het jaar niet uitgegeven. Van de van juli tot en met november geplande activiteiten konden een paar excursies doorgaan.

Coördinator met ingang van 2022 is Carlo van de Weerd.

2. Gidsen op verzoek / Activiteit op aanvraag

Een paar verzoeken zijn ontvangen, doch die heb ik in verband met corona niet allemaal kunnen honoreren. Nu de regels versoepeld zijn hoop ik dat daar, al dan niet met aanpassingen, weer verandering inkomt.

Cokkie Gadella
Coördinator

3. Scholenwerkgroep Veenendaal

Doel:

Stimulering van het natuur- en milieuonderwijs in het Basisonderwijs en Speciaal onderwijs

Op welke manier doen wij dat.

Door het geven van buitenlessen op natuurlocatie en het geven van binnen/buitenlessen op en rondom school.

Buitenlessen en natuuronderwijs op school zijn lang niet altijd meer vanzelfsprekend. De scholenwerkgroep IVN maakt het daarom voor scholen en leerkrachten makkelijk en leuk om met natuureducatie aan de slag te gaan, zowel in de klas als daarbuiten. Natuur en de vrijheid om buiten te bewegen, is belangrijk voor kinderen. Door natuuronderwijs, natuureducatie of natuurbeleving stimuleer je milieubewust gedrag bij kinderen. Unieke ervaringen in de natuur zijn zelfs bepalend voor het gedrag nu en in de toekomst.

Gerealiseerde prestaties 2021

Het jaar 2021 stond gedeeltelijk weer in het teken van corona. Hierdoor gingen verschillende activiteiten en excursies niet door of waren er minder aanmeldingen.

Zorg voor Natuur

Het project Zorg voor de Natuur voor leerlingen van de groepen 7 of 8, is een al 20 jaar durend project met Staatsbosbeheer. In het najaar worden er bomen omgezaagd in het bos en in het voorjaar is er een terugkomdag waarbij de leerlingen allerlei opdrachten krijgen van Boswachter Jelle Bais. Jaarlijks doen hier 4 scholen aan mee met ongeveer 130 kinderen.

Door corona is deze activiteit zowel in het voorjaar als in het najaar niet doorgedaan.

Nationale Boomfeestdag

Ieder jaar in maart organiseert de gemeente Veenendaal een boomplantdag. Hierbij wordt een school uitgenodigd om onder leiding van de plantsoendienst de boompjes te planten. Daarna geeft de Scholenwerkgroep op deze school een leuke informatieve les over bomen aan de klas. **De gemeente heeft door corona deze boomfeestdag dit jaar niet georganiseerd.**

Speurtocht en kabouterpad in de tuin van De Groenhof voorjaar voor de groepen 1 t/m 5.

De kinderen gaan in kleine groepjes met opdrachten aan de gang. De opdrachten variëren van het voelen, ruiken, proeven en goed kijken naar planten, het belopen van een blote voetenpad, een spannend beestjespad, tot het vangen van waterdierpjes.

Hoewel aangeboden kwamen er geen aanvragen van scholen in verband met hun coronaprotocol tot verbod voor buitenschoolse activiteiten.

Speurtocht en kabouterpad in de tuin van De Groenhof herfstexcursie.

De opdrachten zijn geheel aangepast aan de herfst.

Nu was er wel animo en konden wij verwelkomen:

15 groepen met totaal 320 kinderen.

Slootjesexcursies voor de groepen 6,7 en 8

Deze worden zoals ieder jaar gehouden in het stadspark. Kinderen gaan onder toezicht van leerkrachten en ouders met schepnetjes waterdierpjes vangen, bekijken en op naam brengen. Ook kan de globale waterkwaliteit bepaald worden.

Langzaam waren er scholen die de beperkende coronamaatregelen versoepelden en daardoor konden wij weer enkele scholen verwelkomen : **8 groepen met samen 128 kinderen.**

Natuurtuin Diddersgoed voor de groepen 3,4 en 5

De excursie in de natuurtuin Diddersgoed zijn geschikt voor de groepen 3,4 en 5.

In de tuin leren de kinderen goed te kijken naar planten en diertjes, waarbij de overige zintuigen ook aan bod komen. Spannend is het voor ze om te lopen door een soort doolhof van riet. Daarnaast krijgen de kinderen uitleg over het leven van de bijen door de imkers Henk Korving, Ben Hovestad en Egon Schweigmann en aan de hand van de bijenkorven die in de tuin aanwezig zijn.

Ook hier liepen de aanvragen achter bij normaal: **8 groepen met totaal 162 leerlingen.**

Herfstexcursie Kwinteloijen voor de groepen 6,7 en 8

In het bos bij Kwinteloijen gaan we de herfst ontdekken.

De duur van deze excursie is 2 tot 2,5 uur.

We beginnen met een gezamenlijk natuur- respel om daarna in groepjes verspreid door het bos verschillende opdrachten uit te voeren.

De animo hiervoor was zo groot dat we volgeboekt waren met

13 groepen en totaal 337 leerlingen.

Een groep viel uit door dat deze thuis in quarantaine zat vanwege de vele besmettingen.

Lessen op- en nabij school voor de groepen 1 t/m 8

Ook dit jaar heeft Theo Hattink het natuuronderwijs op school weer ondersteunt met een natuurles binnen/ buiten.

In overleg kon het gaan over diverse thema's en onderwerpen. Er volgt eerst een korte les in de klas om daarna naar buiten te gaan om in de omgeving van de school de natuur te ontdekken.

Duur: 1,5 tot 2 uur.

In totaal zijn er dit jaar zes aanvragen geweest en zijn ze allemaal gehonoreerd:

6 groepen met totaal ca 120 leerlingen.

Overige activiteiten.

Excursie Montessorischool Kwinteloijen.

In oktober is op aanvraag een excursie gehouden in Kwinteloijen voor groep vijf met 26 kinderen.

Slootjesexcursie voor wijkbewoners wijk west.

In juni is een slootjesexcursie gehouden op aanvraag van wijkbewoners wijk west. voor ca 20 kinderen.

Slootjesexcursie met Opa en Oma.

Janny Groenleer, Theo Hattink en Karin Houtzager hebben in het voorjaar een slootjesexcursie gehouden in het stadspark. Dit trok ca 25 kinderen met hun opa en oma.

Opa en oma herfstwandeling.

Janny Groenleer en Karin Houtzager hebben in het najaar een Opa en Oma herfstwandeling gehouden. Ca 30 kinderen met hun opa en oma waren daarbij aanwezig.

Moestuineducatie

Bianca Kleijer heeft op eigen initiatief voor 24 kinderen van groep 5 van wereldkidz Balans Moestuineducatie verzorgd in haar eigen moestuin.

Ondanks alle beperkingen door corona heeft de scholenwerkgroep ruim 1100 kinderen dit jaar een natuur beleving gegeven.

Overlegmomenten.

De scholenwerkgroep is door de coronabeperkingen maar een maal in vergadering bijeen geweest in juni. Overige communicatie heeft via email plaats gevonden. Ook zijn verschillende excursies gezamenlijk voorgelopen.

Ter voorbereiding van de herfstexcursies Kwintelooijen zijn door diverse werkgroepleden in wisselende samenstelling diverse bezoeken gebracht aan het gebied waarbij dank aan Marie-Josée als initiatief en aanjager van deze voor ons nieuwe excursie.

Werkgroepleden.

Dit jaar heeft Piet Knoppert te kennen gegeven niet meer beschikbaar te zijn. Wel heeft hij nog als gids opgetreden bij de excursie van de Montessorischool in Kwintelooijen. Werner ten Kate heeft onlangs aangegeven onze leden te willen versterken. Wij zijn daar erg blij mee. Hij heeft al in Kwintelooijen enkele keren meegeholpen. Wij eindigen daardoor 2021 met de volgende werkgroepleden:

Heleen Veldman
Henriette Prins
Janny Groenleer
Bert de Ruiters
Warner ten Kate
Theo Hattink
Marie-Josée Heijnen
Bianca Kleijer

Mede dank aan:

Onze tuinwerkers Arie Rijnveld en Jacque Buysse,
 Hanneke Baretta voor de zintuigbakken,
 De werkgroep Diddersgoed die de natuurtuin altijd weer onderhouden,
 De imkers Henk Korving, Ben Hovestad en Egon Schweigmann,
 En Suze Hörchner en Tineke Wouda voor de ondersteuning vanuit de mediatheek.

4. Duurzaamheid

Een Duurzaam Ommetje

In samenwerking met “Samen Duurzaam Veenendaal” heeft de werkgroep gewerkt aan de realisatie van de fietsroute “Een Duurzaam Ommetje in en om Veenendaal”. Op 13 oktober is tijdens het duurzaamheidscafé in de centrale hal van de Cultuurfabriek de fietsroute in de vorm van een mooi boekje ten doop gehouden. De voorbereiding en samenstelling van de route hebben zeer veel tijd gekost. Veel discussies over wat nu eigenlijk duurzaam is, welke bedrijven worden wel of niet in de route opgenomen, enz. Vlak voor de deadline is het gelukt! Zonder de inzet van Nico Bosman was dit project niet op tijd gerealiseerd!

Vier keer per jaar wordt er een Schone Stappen wandeling gehouden. Hierbij wordt steeds in een andere wijk van Veenendaal zwerfafval geraapt.

Ook waren wij vertegenwoordigd op de duurzaamheidsmarkt in oktober.

5. Scholenwerkgroep Rhenen

In 2021 heeft de scholenwerkgroep Rhenen weer kunnen opstarten. We hebben een aantal excursies gegeven. En we hebben 2 vaarten gedaan met de Blauwe Bever. Wel konden we pas starten met de excursies na de zomervakantie. Omdat voor de zomervakantie we door een zeker virus dat ik hier niet ga noemen niks konden opstarten. Maar bij deze een klein overzichtje van dit jaar.

Eind September hebben we 2 vaarten gedaan met in totaal 3 scholen. De Willem Teellinckschool en de Daltonschool Rhenen en Daltonschool Elst. In totaal waren het 100 kinderen. Het was weer een groot succes. De kinderen gingen juichend naar huis. Ik heb samen met mijn collega Gerda Broere als voorbereiding op beide scholen gastlessen gegeven. Daarna hebben we in Oktober en November nog 5 excursies gegeven bij de Leemkuil. Dit was ook zoals elk jaar weer een succes. Ondanks dat het niet veel excursies waren maar goed kwaliteit over kwantiteit.

Over het geheel is het een verbetering over 2020. Maar toch hopen we in 2022 weer echt te kunnen knallen.

6. Mediatheek

VERSLAG 2021 MEDIATHEEK

De mediatheek streeft naar het opbouwen van een brede collectie materialen en boeken op het gebied van natuur, milieu en duurzaamheid. Zij stelt deze beschikbaar voor iedereen die daarin geïnteresseerd is. Bij aanschaf voor de mediatheek ligt het accent op milieu- en natuur educatieve materialen voor de basisschool en kinderopvang, op bevordering van de deskundigheid van de leden van onze werkgroepen en op de basisschooljeugd.

De mediatheek geeft advies over het gebruik en de toepassing van educatieve materialen aan leerkrachten en verenigingen. Zij is gevestigd in het natuur-en milieueducatieve centrum "De Groenhof".

Het geven van cursussen, het gidsen bij wandelingen, het geven van lessen aan scholen en verenigingen, het voorlichten en het uitlenen aan leerkrachten, studenten en geïnteresseerden vereist een goed voorziene en up-to-date mediatheek

Gerealiseerde prestaties 2021

1. aanschaf van materiaal
2. onderhoud materiaal
3. organisatie van de uitleen
4. openstelling op woensdagmiddag en na afspraak
5. beheer magazijn
6. verkoop KNNV-boeken via internet en verkoop materialen op de Groenhof
7. Voorbereiding en verhuizing van de mediatheek en het magazijn naar de nieuwe Groenhof

Toelichting

1. Aanschaf nieuwe uitgaven m.n. van het KNNV
Aankoop van boeken geschikt voor de kinderen van de basisschool.
Invoer boeken in het Aurasysteem.
2. De controle en het onderhoud van leskisten.
Scholen en andere leners blijken niet altijd even zorgvuldig met de materialen om te gaan.
3. Uitleen registratie.
In het Covidjaar 2021 waren de basischolen gedurende lange tijd geheel of gedeeltelijk gesloten.
In de periode dat de scholen open waren, zijn de volgende materialen geleend:

Boeken/lespakketten	18 maal
leskisten	5 maal
natuurbingo	1 maal
ontdekdozen	5 maal

In de korte periodes dat de excursies van de Scholenwerkgroep en de publieksexcursies door konden gaan, werden schepnetjes en alle daarbij behorende materialen plus de zoekkaarten volop gebruikt.

7. De voorbereiding van de verhuizing heeft de laatste maanden van het jaar veel tijd gekost. Uit de mediatheek en het magazijn zijn verouderde materialen weggegooid of voor zover mogelijk naar de kringloop gebracht.

Suze Hörchner (coördinator) en Tineke Wouda

7. Natuurtuin Diddersgoed

De werkgroep bestond tot halverwege het jaar uit : Bert Budding; Gerrit van Leeuwen, Egon Sweichmann en Cokkie Gadella. Helaas heeft Gerrit van Leeuwen ons in juli verlaten i.v.m. zijn verhuizing naar Flevoland. We verloren in hem een waardevolle en enthousiaste kracht.

Diddersgoed is met handhaving van de geldende coronaregels elke laatste zondag van de maand gewoon open gebleven. Kleine groepjes waren welkom al dan niet op afspraak en met mondkapje. In totaal ontvingen we ca. honderd mensen. In september namen we ook deel aan de dag van de duurzaamheid, waar veel belangstelling voor was.

Bert Budding heeft zorggedragen voor het onderhoud samen met de werkgroep de Zwammen en de gemeente heeft het maaiwerk plus de afvoer voor zijn rekening genomen.

Zoals bij elke werkgroep hebben we behoefte aan nieuwe gidsen. Wie van jullie vindt het leuk om een maal per maand een rondleiding in deze bijzondere tuin te geven. Neem dan even contact met ons op.

Namens de werkgroep Diddersgoed
Cokkie Gadella

8. Tuin de Groenhof

Tuin Groenhof

Helaas is er in 2021 niet veel activiteit geweest in de Groenhoftuin. Dit had niet alleen te maken met de coronaperikelen, maar ook met het feit dat het het laatste jaar aan de Fabritiusstraat zou zijn. Gedurende het jaar is er in de tuin alleen het hoognodige onderhoud gepleegd, en toen in het najaar weer een aantal scholen langs kon komen is er voor gezorgd dat het geheel er netjes uitzag. Het was een natte zomer, dus water geven is daarom niet nodig geweest.

Weliswaar was er in de tuin in 2021 niet veel te doen, maar i.v.m. de op komst zijnde verhuizing des te meer. De tweede helft van het jaar 2021 stond daarom bijna geheel in het teken van de nieuwe tuin. Hans Hardeman heeft de tuinontwerpster Louise Pul gevraagd een ontwerp daarvoor te maken. Hans heeft samen met Hanneke Baretta-Bekker, de coördinator van de tuin, Louise de nieuwe tuin laten zien en Louise is ook in de oude tuin gaan kijken om te zien wat IVN bedoelt met zintuigbakken en een blotevoetenpad. Hanneke heeft samen met de schoolgidsen een lijst met wensen en ideeën opgesteld en doorgegeven aan Louise.

Op basis van de mogelijkheden in de nieuwe tuin en onze wensen kwam Louise enkele weken later met een conceptontwerpplan, dat uiteindelijk in samenspraak met Hanneke het nieuwe ontwerp is geworden. In het zomer nummer 2021 is het plan in het artikel over de verhuizing aan de leden gepresenteerd.

In december is er na een oproep in de nieuwsbrief het *Tuin Verhuis Team* gevormd. Het bestond uit 5 leden: Marlies Oosterhoff en Ed de Graaf, die zich ook opgaven om straks de nieuwe tuin te onderhouden en verder nog Ina Kok, Kees den Oudendammer en Hanneke Baretta-Bekker. Met z'n vijven zijn ze er in geslaagd alle planten uit de zintuigbakken en een groot aantal planten en zelf bomen uit de tuin in grote en kleine potten te stoppen en voorzien van naamlabel klaar te zetten voor transport. Meteen na Kerst is alles verhuisd naar de nieuwe tuin en daar tijdelijk opgepot en afgedekt.

De inhoud van de vijver is nog niet verhuisd. IVN heeft toestemming gekregen van de gemeente om de vijver in tact te laten, totdat de nieuwe vijver klaar is.

Werkgroepleden

Tot het eind van 2021 stonden Jacque Buijse en Arie Rijnveld voor het algehele onderhoud en Hanneke Baretta-Bekker specifiek voor dat van de zintuigbakken. Jacque en Arie hebben dit werk jaren voor ons gedaan en aangegeven niet mee te willen verhuizen naar de nieuwe tuin. Vanwege corona is er nog geen gelegenheid geweest om beiden feestelijk te bedanken voor hun jarenlange inzet. Dit houden zij nog even tegoed.

Planning 2022

Allereerst zodra corona het toelaat afscheid nemen van Arie en Jacque en de twee nieuwe tuinlieden, Marlies Oosterhoff en Ed de Graaf aan te stellen.

De verhuizing van de oude Groenhof naar de nieuwe locatie vindt in januari plaats. De kosten voor de inrichting van de gereedschapsschuur en de aanleg van de nieuwe educatieve tuin zullen geboekt worden op de verhuizing en worden hier buiten beschouwing gelaten.

Voor het op orde brengen en uitbreiden van het gereedschap en voor het onderhoud van de nieuwe tuin zijn de kosten in 2022 geschat op € 300.

Informatie over de tuin

Vanaf een later te bepalen datum zal de tuin elke woensdag van 14:00 tot 16:00 uur open zijn voor bezoek van leerkrachten en belangstellenden, met uitzondering van de schoolvakanties. Dan kan de tuin alleen op afspraak worden bezocht.

Coördinator: Hanneke Baretta-Bekker, T: 0318-769 125, E: jgbekker01@delta.nl

De foto's in deze paragraaf zijn in 2021 in de tuin gemaakt door Tineke Wouda. Meer foto's staan in de fotogalerie op de website van ivn veenendaal-rhenen.

9. Natuurpaden

Personele bezetting, vergaderfrequentie

Na het vertrek van Jan van Oeveren uit de werkgroep konden we René Haverdings als nieuw lid verwelkomen. René heeft tot het najaar meegewerkt aan de activiteiten van onze werkgroep. Toch vond René niet wat hij van de werkgroep verwachtte, daarom besloot hij de werkgroep te verlaten. René, hartelijk dank voor je inzet!

Buiten de werkgroep worden we gesteund door twee padencontroleurs. Hun inzet wordt zeer gewaardeerd. De samenstelling van de werkgroep is nu: Henk te Paske, Harmannus Harkema en Ida Marsman (coördinator), en de padencontroleurs Jan van Oeveren en Theo Dopper.

De werkgroep heeft dringend behoefte heeft aan versterking!

We hebben 7 keer vergaderd afgelopen jaar, waarvan 4 keer via ZOOM of MSTeams en 3 keer "live".

Puzzelwandeltocht IVN uitje 11 september

Het is traditie geworden dat de werkgroep Natuurpaden de Nieuwjaarswandeling, gekoppeld aan de Nieuwjaarsbijeenkomst verzorgt. Geen Nieuwjaarsbijeenkomst in 2021 vanwege corona, maar als vervanging was er op 11 september een Pannenkoekenbuffet en daaraan voorafgaand een puzzelwandeltocht, uitgezet en verzorgd door onze werkgroep.

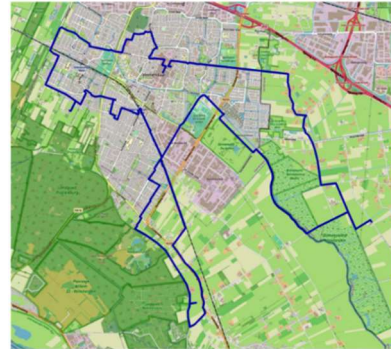
Controle natuurpaden

De werkgroep streeft naar jaarlijkse controle van de 8 wandelroutes en 4 fietsroutes die in de loop van de tijd zijn ontwikkeld. Daarin zijn we bijna geslaagd, één fietsroute is niet op tijd gecontroleerd, maar deze is in 2022 het eerst aan de beurt. De routes worden door twee personen tegelijkertijd gecontroleerd, de één controleert de papieren versie, de ander de gps-versie op de smartphone. Sommige natuurpaden hebben we om diverse redenen voorzien van een andere naam.

Een Duurzaam Ommetje

In samenwerking met “Samen Duurzaam Veenendaal” heeft de werkgroep gewerkt aan de realisatie van de fietsroute “Een Duurzaam Ommetje in en om Veenendaal”. Op 13 oktober is tijdens het duurzaamheidscafé in de centrale hal van de Cultuurfabriek de fietsroute in de vorm van een mooi boekje ten doop gehouden. De voorbereiding en samenstelling van de route hebben zeer veel tijd gekost. Veel discussies over wat nu eigenlijk duurzaam is, welke bedrijven worden wel of niet in de route opgenomen, enz. Vlak voor de deadline is het gelukt! Zonder de inzet van Nico Bosman was dit project niet op tijd gerealiseerd!

Een duurzaam Ommetje in en rond Veenendaal

Samenwerking Veense Ommetjes

Nog meer ommetjes: op uitnodiging van oud-werkgroep lid en padencontroleur Jan van Oeveren hebben wij een bijdrage geleverd aan het Veense Ommetje “de Hazenberg”. Het gaat om het leveren van “natuurinvulling”. De werkgroep beheert en controleert de route niet, dat is voor rekening van “Veense Ommetjes”.

Informatiemappen

Al een aantal keren hebben we een pilot willen starten met informatiemappen, die we van plan waren aan te bieden aan uitgiftepunten die liggen aan of bij onze natuurroutes. De inhoud van de map bestaat o.a. uit wandelroutes en/of fietsroutes die starten bij of in de buurt van de uitgiftepunten. De mappen worden aangeboden gecombineerd met een A3-poster. We wilden starten met een pilot bij 5 punten. Dit is in 2021 niet gerealiseerd, om een aantal redenen, waarbij de extra inspanningen rond het Duurzaam Ommetje en corona de belangrijkste waren.

10. Weidevogelbeschermgroep Binnenveld – West

De weidevogelbeschermgroep heeft een mooi jaarverslag gemaakt. Hierin staat veel informatie, mooie foto's en overzichten van de behaalde resultaten. **In deze paragraaf zijn fragmenten van dit jaarverslag opgenomen. Het gehele jaarverslag is te lezen op de website van onze vereniging:** <https://www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen/weidevogelbescherming>

Voorwoord van de coördinator

Weidevogels en het Binnenveld, die horen bij elkaar. Dat statement kennen we al langer, het was o.a. in 2016 de drijfveer voor de weidevogelfilm. Het willen behouden en beschermen van weidevogels in het agrarisch gebied is nog steeds de drijfveer voor ons als vrijwilligers van WBW. We doen het met plezier en willen het graag blijven doen. Er zijn ook nog voldoende mogelijkheden, voorbeelden verderop in dit verslag. Ondertussen is het ook reëel een keer de vraag te stellen: ‘In welke mate is er nog toekomst voor het agrarisch weidevogelbeheer in het Binnenveld West? Of: “Wat is onze positie nog in 2022 en daarna?”

In 2019 maakten we al een balans op. Welke kant valt het kwartje op was de vraag. We analyseren onze positie aan de hand van wat toen speelde en wat zich nu voordoet. Wat is dan onze rol nog? Welke positie hebben we in het veld? Daar waar kansen zijn en actie is, daar staan wij vooraan om de agrariër en de weidevogel te helpen die kansen te benutten. Die inzet blijft maar de realiteit stemt tot nadenken. Dat is vooral in hoofdstuk 4 nader uitgewerkt. Ondanks mooie visie stukken

(hoe het zou kunnen) gaat het niet zo goed met de weidevogels in het agrarisch gebied. De teneur in dit jaarverslag is dan duidelijk: “Wat minder visie en wat meer over wat er nu reëel gaande is”.

Onze werkgroep is versterkt met een paar leden en anderen haakten weer af. Dat is prima, we zijn nu met 11 man. Op een aantal van 12 agrariërs die dit jaar nesten op hun land hadden is dat bijna 1 op 1. Met de twee coördinatoren in het veld; Roelof en Gijs, is het dan soms lastig om iedereen nog een actieve rol te kunnen laten spelen. Ook wat dat betreft is een nadenken over hoe we als WBW verder willen van belang. Dat nadenken doen we graag samen met u. Laat u ons weten wat u van het jaarverslag vond? Veel lees en kijkplezier gewenst.

Roelof de Jong. Coördinator

Slechtvalk

De resultaten laten elk jaar helaas een trend naar beneden zien. Dit jaar hebben we nog maar aan 12 agrariërs een legselvergoeding kunnen geven. Bij andere agrariërs waren geen broedparen te vinden. Vooral op de flanken van het Binnenveld dalen de aantallen rap. Als je het mager zegt, een enkel nestje nog op een stukje bouwland. Als je het positief zegt, ze zijn er nog steeds, een paar tientallen! Vorig jaar waren de resultaten op het natuurinclusieve stuk van na de kavelruil zeer hoopvol. Grutto's, Wulpen en Kieviten. Dit jaar zaten er maar 2 Kieviten. De eerlijkheid gebied ook te zeggen dat dit gebied met natuurinclusief weidevogelbeheer dit jaar maar voor de helft op die manier (met weidevogelpakketten) werd beheerd. Alleen in het natuurdeel van de Achterbergse hooilanden gaat het nog redelijk, maar ook dit jaar veel minder Kieviten. De meesten zaten aan de overkant.

Van de eerste tientallen nestjes op de flanken gingen dit jaar veel jongen verloren door kou en voedselgebrek. Gelukkig legt een Kievit-paar nog een 2e keer als de jongen van het 1e legsel verloren gaan. Van de resultaten in de tabellen en grafieken hierna is een uitgekomen nest dus geen garantie voor uitgevlogen jongen. We hebben bijvoorbeeld sterk het vermoeden dat de pullen van 5 paar Kieviten bij Gerrit van der Scheur die erg vroeg waren en ook allen zijn uitgekomen het niet hebben overleefd. De broedparen zagen we voor een 2e leg terug op de maisakkers van Jan Henken. Dit deed zich ook voor bij Ter Maaten aan de Veenweg en Henk van der Scheur. Het aantal uitgekomen nesten van de Kievit op agrarische grond (49) zegt dus niet dat er ook 49 broedparen waren. Dat waren er minder. Op de flanken tellen we nog zo'n 16 paar Kieviten.

Resultaten 2021

2021	WBW-zoekgebied Bron: eigen vrijwilligers		Achterbergse Hooilanden. De schatting van ons is als volgt:		Totaal
	Aantal nesten		Aantal territoria		
Kievit	Aantal nesten	68	Aantal territoria	7	75
	Uitgebroed	49			
Grutto	Aantal nesten	3	Aantal territoria	6	9
	Uitgebroed	3			

2021	WBW-zoekgebied Bron: eigen vrijwilligers		Achterbergse Hooilanden. De schatting van ons is als volgt:		Totaal
Scholekster	Aantal nesten	3	Aantal terrotoria	Geen	3
	Uitgebroed	2			
Tureluur	Aantal nesten	2	Aantal terrotoria	2	4
	Uitgebroed	2			
Wulp	Aantal nesten	1	Aantal territoria	8	9
	Uitgebroed	1			

Scholekster

Uit hoofdstuk 4

Na bijna 30 jaar weidevogelbescherming in het Binnenveld West is het logisch om een keer opnieuw te kijken naar onze positie. De vraag is: “In welke mate doen we er nog toe”? En dat wat we doen, zijn dat de goede dingen? Moeten we sommige dingen niet meer doen of anders doen of moeten we hele andere dingen gaan doen? Veel vragen, daarom eerst een analyse.

Lees verder in het jaarverslag voor de analyses, het landelijk beleid en mogelijke scenario's.

Vogelpracht in het binnenveld

Gele kwikstaart

Kemphaan

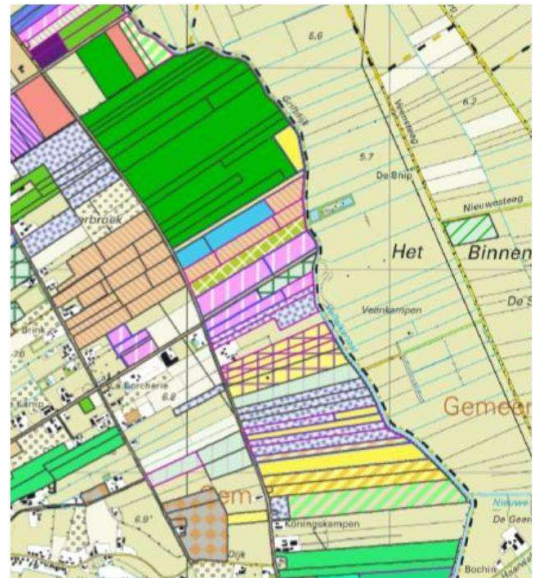
Putter

Patrijs

Elk jaar broeden er nog een paar Grutto's op het land tussen de Maatsteeg - Veenweg en de Grift. Het is dan ook uitstekend geschikt voor de Grutto.

Van boven naar beneden: Het donkergroene is van SBB, daar zaten dit jaar nog zo'n 6 broedparen zaten. Daaronder de 24 ha natuurinclusieve weidegrond van 5 agrariërs. Daar zaten vorig jaar mogelijk 1 of 2 paar en het jaar daarvoor 4. Ten zuiden van het fietspad komen nog 2 tot 3 paar voor.

Zoals eerder vermeld staat in deze paragraaf een klein deel uit het Jaarverslag 2021 van de Weidevogelbeschermgroep "Binnenveld-West". Do foto's in deze paragraaf komen eveneens uit dit jaarverslag.

Coördinator van de werkgroep is:
Roelof de Jong
Coördinator WBW

11. Planten

De werkgroep heeft als activiteit het organiseren van wandeltochten, fietsexcursies, publiekswandelingen, determinatie avonden en veldinventarisaties. Dit met o.a. het doel om te genieten van planten, paddenstoelen en (korst)mossen. Helaas was het in 2021 in verband met corona niet mogelijk om dergelijke activiteiten te organiseren.

De functie van coördinator van de werkgroep is vacant.

Foto's: Tineke Wouda

12. Bomen en openbaar groen

De werkgroep zet zich in voor duurzaam ecologisch groen- en boombeheer in Veenendaal. Doelstelling is het bevorderen van duurzaam ecologisch openbaar groenbeheer en het bevorderen van duurzaam (laan)boombeheer met een hoog percentage inlandse soorten.

Eén van de vaste activiteiten van de werkgroep is het “Overleg met de gemeente”, met enkele medewerkers van de afdeling Groen en van de vereniging Groei en Bloei. Onderwerpen die tijdens dit overleg aan bod komen zijn bijvoorbeeld:

- Groot onderhoud van openbaar groen
- Kappen van bomen
- Ecologisch groenbeheer
- Nieuw in te richten openbaar groen.

Daarnaast laten wij onze stem horen over het openbaar groen middels participatiebijeenkomsten die door de gemeente worden georganiseerd.

Carlo van de Weerd
Coördinator
bomen@ivnveenendaal-rhenen.nl

13. Vogels

De belangrijkste activiteit van de Vogelwerkgroep is het organiseren van excursies. In het voorjaar is er normaliter iedere twee weken een excursie in de regio en in het najaar beperkt aantal excursies ‘verder weg’. Vanwege Covid konden deze excursies helaas geen doorgang vinden.

Henk van Reuler
Coördinator

14 De Zwammen

De Zwammen heeft in 2021 geen activiteiten gehad. We vonden het moeilijk om iets op te pakken. De maatregelen rond de corona crisis maken het lastig om steeds te bedenken wat kan nu wel en wat niet. We kregen het niet voor elkaar om een regelmatig van activiteiten op te zetten. Onze activiteiten zijn in de winterperiode. In de afgelopen winters waren dat juist de periodes waar de meeste corona maatregelen van kracht waren. We hadden één activiteit gepland, maar toen was een vrijwilliger ziek, waardoor het niet door kon gaan.

Martijn Stip
Coördinator

15. Media werkgroep

Door de aanhoudende coronamaatregelen was 2021 weer een bijzonder jaar voor de werkgroep. Maar weinig activiteiten konden doorgang vinden. We hebben vier vergaderingen gehouden: tweemaal online en tweemaal fysiek.

Enkele kernactiviteiten van de werkgroep zijn het samenstellen en uitgeven van het Groene Blad, het onderhouden van de website en het samenstellen en rondsturen van de maandelijkse Nieuwsbrieven.

Hieronder staat een uitwerking van deze en enkele andere activiteiten.

Mutaties

- Door uitbreiding van activiteiten is besloten om de naam van de werkgroep te wijzigen van Groene Blad & Internetsite (GB&I) in Media Werkgroep.
- Besloten is om het coördinatorschap te laten rouleren tussen de werkgroepleden.

Groene Blad

- Er zijn vier afleveringen van het Groene Blad tot stand gebracht, te weten in februari, mei, augustus en december. Het aantal te drukken exemplaren (+480) is gelijk aan het aantal leden van IVN Veenendaal-Rhenen.
- Het bezorgteam nam de bezorging van het Groene Blad op zich in Veenendaal, Rhenen, Elst en Amerongen. De bezorging op de overige adressen buiten Veenendaal worden door de drukker Editoo via PostNL verstuurd.
- Nico heeft aangekondigd eind dit jaar te willen stoppen met het redacteurschap.

Website

Door de website kan IVN Veenendaal-Rhenen zich beter presenteren naar de buitenwereld. De site, die wordt onderhouden door Arie Bons, heeft bijgedragen aan de herkenbaarheid van onze afdeling. De website wordt gemiddeld 1000 keer per maand bezocht, waarvan 80% ook echt kijkt. 200 bezoekers per maand keren meer dan eens terug. Hierbij kan worden opgemerkt dat Natuurpaden veruit het meest wordt bezocht. Kortom een mooi resultaat.

De website is afgelopen jaar zoveel mogelijk opgeschoond van privacygevoelige informatie, zoals privé (mail)adressen en telefoonnummers. De werkgroep heeft nu een eigen mailadres:

media@ivnveenendaal-rhenen.nl.

Nieuwsbrief

Sinds januari 2021 wordt de Nieuwsbrief weer als bijlage bij de mail rondgestuurd. Enkele leden hadden kenbaar gemaakt dat ze de Nieuwsbrief ophalen via de website wat te omslachtig vinden. Op verzoek van Hans wordt de nieuwsbrief voor verzending niet meer door hem gecontroleerd, maar door Henk (Nieuwsbrief redacteur) rechtstreeks aan de leden toegezonden. Het benodigde adressenbestand wordt aangeleverd door Tineke Wouda, die de ledenadministratie voor haar rekening heeft genomen. Het samenstellen van de Nieuwsbrief omvat onder andere:

- Verzamelen van kopij en afbeeldingen
- Redigeren en Nieuwsbrief opmaken
- Versturen elke 10^e van de maand

Contact met de media

De persberichten zijn belangrijk voor de communicatie naar buiten. De aankondigingen van de excursies, maar ook van andere activiteiten, werden afgelopen jaar doorgaans gepubliceerd in de papieren versie van regionale bladen, zoals Rijnpost, Gemeentnieuws Neder-Betuwe, De Gelderlander (Valleinieuws) en In&Om Veenendaal. Een enkele keer verscheen het bericht alleen in de digitale versie van het blad. Henk verzorgt namens de werkgroep de contacten met de media.

Publieksfolder

Het afgelopen jaar is de publicatie van de publieksfolder in verband met de coronabeperkingen uitgesteld tot juli. Voor de tweede helft van 2021 had Nico weer een prachtige folder samengesteld.

Specificatie tijdsbesteding

- Menskracht werkgroep totaal: 684 uur
- Redactiewerk Groene Blad: 4 (nummers) x 36 uur = 144 uur
- Redactiewerk Nieuwsbrief: 12 (nummers) x 7 uur = 84 uur
- Contentbeheer Website: 150 uur
- Contact met de Media: 5 uur
- Afstemmingsoverleg werkgroep intern: 5 x 3 pers x 2½ uur = 38 uur
- Afstemmingsoverleg met overige IVN-werkgroepen: 5 uur
- Coördinatie: 60 uur
- Bezorgen Groene Blad (incl. coördinatie): 16 (wijken) x 3 (uur) x 4 (nrs) = 192 uur
- Vergaderfrequentie: 4 x 1,5 uur = 6 uur

Leden werkgroep

De Media werkgroep bestaat uit: Henk te Paske (coördinator werkgroep en redacteur Nieuwsbrief), Nico Bosman (redacteur Groene Blad), Arie Bons (webmaster website).

Contact adverteerders

Gert ten Haaft

Bezorgteam

B. Berg, I. Brautigem, N. van Druten, E. Dijkstra, R. Eding, W. Drost, J. Mulder, L. den Oudendammer, I. Marsman, A. Rijneveld, J. Snieder, H. van Tergouw, J. v 't Veer en T. Wouda.

16. PR werkgroep

De werkgroep bestaat uit de volgende leden: Bert Berg, Peter van Krugten, Henk de Kleuver, Gerard van Huffel en de coördinator Cokkie Gadella.

I.v.m. met de coronaproblematiek zijn wij dat jaar slechts drie maal, met taart!!!, in vergadering bijeen geweest. Er viel weinig te bespreken, maar het was goed voor de contacten. De geraniummarkt en de bijenmarkt waren afgelast. Er werd voornamelijk gesproken over de verhuizing naar het nieuwe onderkomen, Natuur Werkt en het belang van ledenwerving. Er moet in onze werkgroep hoognodig verjonging komen aangezien de gemiddelde leeftijd ver over de zestig ligt. Maar we gaan met veel plezier dapper door!!!.

Onze plannen voor het komende jaar hangen sterk af hoe corona zich zal ontwikkelen, maar dat geldt voor ons allemaal, het hoofddoel blijft het IVN voor een breed publiek op de kaart zetten en ledenwerving.

Tot slot wil ik het bestuur, en met name Hans Hardeman, een compliment maken over de wijze waarop zij de verhuizing naar ons nieuwe onderkomen hebben begeleid en met de achterban hebben gecommuniceerd. Ik heb veel plezier gehad met Anne Marie tijdens het inpakken en schoonmaken en tot mijn grote vreugde ook een aantal nieuwe leden gezien die ons enthousiast hebben geholpen. Samen de schouders eronder, dat is de kracht van het IVN. Namens de andere PR-leden wens ik jullie allemaal een mooi en gezond 2022 toe.

Cokkie Gadella
Coördinator PR-werkgroep

17. Cursussen en lezingen

IVN Veenendaal-Rhenen en IVN Ede hebben gezamenlijk de klimaatcursus “De Groene Verandering” georganiseerd. Deze cursus is ontwikkeld door IVN Landelijk en door Ida Marsman en Lia Hemerik samen met gastdocenten aan beide afdelingen gegeven.

Het allereerste plan om de klimaatcursus de groene verandering te geven was dat we na de informatieavond die op 7 oktober 2020 werd gehouden van 3 november 2020 tot en met 9 maart 2021 de hele cursus af zouden kunnen ronden. Door de “tweede golf” en een extra lockdown ging dat echter niet door. Eerst hadden we allerlei onofficiële bijeenkomsten over Zoom, omdat we er op hoopten dat we snel ‘live’ konden gaan. We (Marjolein Beukeboom, Ida Marsman en Lia Hemerik) besloten Zoom-bijeenkomsten te organiseren vanaf januari 2021, nl.:

- 14 januari 2021 Kennismaking,
- 28 januari 2021 Jongeren en klimaat,
- 11 februari Voedsel en klimaat,
- 3 maart 2021 klimaatongrustheid en
- 18 maart 2021 Biodiversiteit en klimaat

Uiteindelijk is het pas eind mei 2021 gelukt om ‘live’ te gaan. We hadden naast enkele lessen van Ida en Lia, lessen door gastdocenten; Nico Bosman gaf de les over systeem aarde. Storytelling werd gegeven door Anne Mara Sillevius Smitt. De les systeemverandering is verzorgd door Christine Verduijn.

De excursie Binnenveldse Hooilanden werd door bestuursleden van “Mooi binnenveld” op een enthousiaste manier verzorgd op de eerste dag dat excursies weer mogelijk waren. Gerrit van Leeuwen gaf de excursie bomen en klimaat. De afsluiting van de klimaatcursus vond plaats in de Groenhof op 17 juni 2021. Na enkele presentaties en activiteiten van de cursisten onder het genot van koffie en taart hebben we de certificaten uitgereikt.

18. NatuurWerkt!

Het jaar 2021 werd, evenals 2020, gedomineerd door de covid 19 pandemie. Een groot aantal werkovertreders viel uit, vanwege de voorgeschreven maatregelen. Begin 2021 kregen we op Remmerstein te maken met 2 nieuwe hoveniers, Elbert van Veen en Michael Heemskerk. Het was jammer dat we afscheid moesten nemen van Michiel Almekinders, die ons jarenlang had gecoacht en aangestuurd en waarmee een fijne band was opgebouwd. Ook bij het Staatsbosbeheer was er sprake van een wisseling: Gerrit Rijnveld ruilde zijn plaats bij het Staatsbosbeheer in voor een baan in het bedrijfsleven. Zijn opvolger, Chris Hartman, kwam in de loop van het jaar 2021. Overigens hadden we in het veld al een paar jaar te maken met de aansturing door boswachter Harald Vliem en bij diens afwezigheid door boswachter Jelle Bais. De kasteelheer van Prattenburg, jonkheer mr. L.H.J.M. van Asch van Wijck (Henk) overleed op 18 oktober, op 93 jarige leeftijd en werd in besloten kring bijgezet in het familiegraf op Prattenburg. “NatuurWerkt!” werd op Prattenburg evenals in voorgaande jaren aangestuurd door beheerder Gerard Koopmans. Het vrijwilligersfeest, dat normaliter in november plaatsvindt, was om verschillende redenen verplaatst naar oktober. Tijdens dit feest werd ook de wisselbokaal weer uitgereikt. Het aantal vrijwilligers is in 2021 aanzienlijk gedaald.

Vrijwilligers:

Het aantal vrijwilligers bedroeg eind december 48. Dat is 10 minder dan eind 2020. Belangrijkste redenen voor deze terugloop zijn: corona, medische redenen en veel vacatures, waardoor werkzoekenden gemakkelijker konden doorstromen naar een betaalde baan.

Financiën:

Het jaar 2021 is met een batig saldo afgesloten. In overleg met het IVN bestuur is, ingaande 1 juni 2021, een nieuwe onkostenvergoeding opgesteld.

Belangrijkste wijziging met de oude onkostenvergoeding is dat vanaf 1 juni 2021 de vergoeding per werkoctend alleen geldt voor vrijwilligers met een uitkering op bijstandsniveau.

Tevens geldt dat alle vrijwilligers die voor "NatuurWerkt!" kosten hebben gemaakt, deze kunnen declareren. Dat geldt ook voor gereden km's.

De regeling van 23 december 2014 is komen te vervallen.

Gereedschap en werkkleding:

De voorraad kleding en gereedschap was eind 2021 voldoende. Aangezien het aantal vrijwilligers is afgenomen, is er in 2021 weinig nieuw aangeschaft.

Wisselbokaal:

Gedurende de periode december 2020 t/m oktober 2021 was het Wim van der Meijden, die de meeste uren had gemaakt en dus was hij de winnaar van de wisselbokaal, de fraaie door Gerda en Koos Broere gemaakt trofee. De bekendmaking vond plaats op Remmerstein, tijdens het feest op 20 oktober. Wim was daarbij niet aanwezig en kreeg de bokaal thuis afgeleverd. De winnaar kreeg bovendien een jaar gratis lidmaatschap van het IVN.

Leidinggevend team:

Het leidinggevend team, ook wel Raad van Elf genaamd, is in 2021, wegens corona, slechts 3 keer bijeengewees. Tijdens het overleg zijn onderwerpen besproken als: corona, onkostenvergoeding, verdeling van taken en verantwoordelijkheden, financiën, verhuizing, vrijwilligersfeest.

De teamleden Ale Kok en Piet Knopperts hebben om respectievelijk medische en persoonlijke redenen het team verlaten. Gelukkig waren Ernst van Rijssel en John van der Salm bereid de lege plaatsen in te vullen.

Verhuizing:

Eind december is het oude IVN pand aan de Fabritiusstraat verrauid voor een ander pand in het PWA park. Voor de opslag van het gereedschap van "NatuurWerkt!" werd door de gemeente Veenendaal een volledig nieuw schuurtje op het erf van het nieuwe IVN onderkomen geplaatst.

2022

Wat brengt 2022?

Voorlopig hebben we nog te maken met de coronapandemie.

"NatuurWerkt!" zal in dit jaar nog meer aan de weg gaan timmeren.

Zo zal er onder meer een promotie videofilm worden gemaakt.

De eerste contacten hiervoor zijn inmiddels gelegd.

Ook de diverse welzijnsorganisaties en gemeentelijke organisaties zullen opnieuw worden benaderd.

Het blijkt dat de "NatuurWerkt!" formule WERKT!

Januari 2022

Bert Berg, coördinator

19. Moestuin Duiventoren

Ook in 2021 is corona van grote invloed geweest op het reilen

en zeilen in de moestuin. Gelukkig is het werk, doordat het

zich buiten afspeelt, door kunnen gaan. Aanwas van nieuwe vrijwilligers is er echter de eerste helft van het jaar zeer door belemmerd.

De bestaande groep vrijwilligers heeft enorm veel werk verzet aan zaaien, planten en onderhouden. 2021 kenmerkt zich door regelmatige regenval. De zorg om voldoende water is dit jaar dan ook niet aan de orde geweest. Regen geeft veel groei, ook van de planten die je net niet wilt. Er is dit jaar daardoor heel veel gewied.

De 90 actieve vrijwilligers van de afdeling Veenendaal-Rhenen hebben als bedankje voor hun inzet in 2020 een moestuinvoucher ontvangen die ze in 2021 kunnen besteden. De planning van te kweken gewassen is afgestemd op deze forse toename van afnemers. Ondanks regelmatig digitaal moestuinnieuws speciaal voor de voucherontvangers valt de komst van actieve vrijwilligers tegen. Degenen die wel komen (totaal 29) zijn echter zeer enthousiast en krijgen een mooi pakket aan oogst mee.

NLdoet is vanwege corona uitgesteld van maart naar mei. Op 29 mei is er met totaal 10 deelnemers compost opgebracht en er zijn houtsnippers op paden gestrooid. Ook is er een nieuwe regenton geplaatst. NLdoet heeft drie nieuwe vrijwilligers opgeleverd en ook daarna zijn er vrijwilligers bij gekomen. In totaal zijn er nu 13 vaste vrijwilligers en 4 mensen die af en toe aanwezig zijn of die we bij specifieke klussen om hulp kunnen vragen.

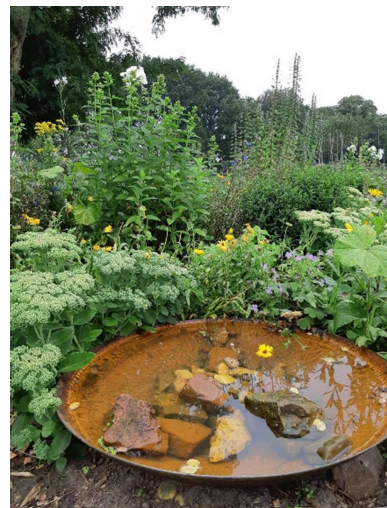

Hanneke Baretta heeft de taak van het bijhouden van de financiën overgedragen aan Barend Klop. Barend Klop en Dorthy Reijn zijn coördinatoren van de moestuin. Ida Marsman heeft haar taak als coördinator neergelegd.

Van het Oranjefonds (NL doet) is € 335 ontvangen voor houtsnippers, compost en een regenton. Een donatie uit 2020 van IVN Utrecht. De donaties van het Streekfonds Utrechtse Heuvelrug € 237,50 en van IVN Utrecht € 250 zijn besteed aan een insectenhotel, nestkast voor een steenuil, nestkast voor een torenvalk, een vogelbad en een spitvork. De klantenpas van Welkoop over de omzet 2020 heeft € 90 voor IVN opgebracht. Hiervan is € 45 aan de moestuin toegekend.

Biologisch werken heeft een prijs en met behulp van IVN en de donaties kan dit ook ten uitvoer gebracht worden.

De coronabeperkingen hebben ervoor gezorgd dat er nog geen educatieve activiteiten georganiseerd zijn. Ook het feit dat de moestuin nog volop in ontwikkeling is maakt dat daar nog geen aandacht voor is. Wél is er tijdens de wekelijkse werkmomenten aandacht voor wat zich op dat moment aandient aan insecten, vogels, kweekwetenswaardigheden en dergelijke. Eigenlijk een doorgaande educatie.

In oktober zijn er twee excursies geweest. De initiatiefnemers van een startende buurtmoestuin en voor vrijwilligers van de moestuin van Buitenzorg hebben de moestuin bezocht. Er is een rondleiding gegeven en er zijn talloze vragen beantwoord die betrekking hebben op enerzijds het moestuinieren en anderzijds het organiseren van een moestuin en wat daarbij komt kijken.

Plannen voor 2022

- De hele oppervlakte van de moestuin in gebruik nemen.
- Een dagdeel erbij om op de moestuin te werken en daar
vrijwilligers voor werven.
- Speciaal aandacht besteden aan de werving van een
leidende vrijwilliger voor het bloemendeel van de tuin.
- Educatieve activiteit ontwikkelen voor de basisschool.
- Afzet van oogsten verder uitbreiden.
- Weer deelnemen aan NLdoet.
- Het leven en de biodiversiteit op de moestuin verder stimuleren door zo ecologisch mogelijk te werken en door een grote diversiteit aan gewassen te kweken.
- Op een prachtige plek samen de handen uit de mouwen steken en daar heel veel plezier aan beleven.

Coördinator van de werkgroep:
Dorthy Reijn.